

Memo voor de gemeenteraad

Onderwerp: lijnvoering openbaar busvervoer in Leusden

Van: het college van burgemeester en wethouders

Datum: 3 september 2018

Inleiding

Sinds eind december 2016 wordt het openbaar busvervoer in onze regio verzorgd door Syntus. Voor die tijd was Connexxion jarenlang concessiehouder. Met de buslijnen 77 en 78 werden zowel het noordelijk als het zuidelijk deel van de kern Leusden goed ontsloten. Over het toenmalige evenwichtige lijnennet waren veel Leusdenaren (meer dan) tevreden. Signalen dat het echt anders moest worden niet vernomen.

Bij de voorbereiding van de nieuwe concessie die in december 2016 is ingegaan heeft de provincie een zwaar accent toegekend aan het belang van een vraaggericht openbaar vervoersysteem. Omdat de rijksbijdrage aan het openbaar busvervoer de komende jaren verder zal worden gekort wilde de provincie naar een systeem waarin beter wordt aangesloten op de vraag van de klant. Om het openbaar busvervoer ook de komende jaren op een acceptabel niveau te houden moet het aantal busreizigers substantieel toenemen. En in de ogen van de provincie betekent dit dat het vervoeraanbod zo goed mogelijk moet worden afgestemd op de vervoervraag. Dus rijden waar de klanten wonen/werken en dat dan ook nog eens met hoge frequenties via snelle lijnen. Alleen via deze aanpaklijn kunnen reizigers worden verleid om de auto of de fiets te laten staan om voortaan de bus te pakken.

Zoals bekend is Syntus als winnaar van deze aanbestedingsprocedure uit de bus gekomen. Belangrijk punt is dat Syntus opbrengstverantwoordelijk is. Dit wil zeggen dat de vervoerder er alle belang bij heeft om goed te presteren c.q. om extra reizigerskilometers te realiseren omdat de opbrengsten daarvan voor hem zijn. In de ogen van de provincie is deze financiële prikkel een voorwaarde om voldoende reizigers te trekken. En die zijn weer nodig om het openbaar vervoer ook op langere termijn te kunnen garanderen.

De gemeenten binnen het vervoergebied hebben bij de voorbereiding van de huidige concessie geen bezwaar gemaakt tegen de voorgenomen switch van een aanbodgericht naar een vraaggericht vervoerssysteem. De noodzaak om extra passagiers te trekken werd ook door de gemeenten onderkend. Wat Leusden betreft werd deze verandering zelfs als een kans gezien om het al hoge kwaliteitsniveau een extra impuls te geven. Er werd voorzichtig rekening gehouden met een verhoging van de frequenties op de relatief druk bezette (en dus vraaggerichte) lijnen 77 en 78. Dat de nieuwe vervoerder deze 2 lijnen zou 'bundelen' was een wijziging waar in de verste verte geen rekening mee gehouden werd. Ook voor de provincie was dit min of meer een verrassing.

Stellingname vanuit Leusden met betrekking tot nieuwe c.q. gestrekte lijnvoering

Vanaf het moment waarop duidelijk werd dat grote delen van de kern Leusden hun vertrouwde buslijn zouden verliezen hebben wij zowel de provincie (als opdrachtverlener) als Syntus (als opdrachtnemer) herhaaldelijk en intensief gevraagd de lijnvoering in het Leusdense te heroverwegen. Ondanks de brede maatschappelijke weerstand tegen de doorgevoerde wijzigingen is/was de provincie niet bereid om dit verzoek te honoreren.

In eerste instantie werd door de provincie aangevoerd dat een wijziging van de door Syntus voorgestelde lijnvoering om aanbestedingstechnische redenen niet mogelijk is. Voor ons was dit aanleiding om (ook) zelf juridisch advies in te winnen.

Onze advocaat heeft hier een andere kijk op dan de advocaat van de provincie. Ook nadat beide advocaten hun argumenten hebben gewisseld blijven zij met elkaar van mening verschillen over de juridische houdbaarheid van de door ons gewenste aanpassing c.q. een evenwichtiger oppervlakteontsluiting.

Sinds 2016 hebben uw raad en wij als college zowel bij de gedeputeerde als bij de Staten meermaals aangedrongen op een aanpassing van de lijnvoering in Leusden. Ook maatschappelijke groeperingen waaronder de SMBL hebben zich tot het uiterste ingespannen om het tij te keren. Daarin wisten zij zich gesteund door vele Leusdenaren.

Vertegenwoordigers van uw raad hebben zelfs gebruik gemaakt van het (in)sprekrecht bij vergaderingen van Provinciale Staten. De namens uw raad aangevoerde argumenten werden daar feitelijk voor kennisgeving aangenomen.

De vele inspanningen vanuit verschillende geledingen hebben helaas niet tot het beoogde resultaat geleid.

Terugblik laatste bestuurlijk overleg:

Het laatste bestuurlijk overleg over dit onderwerp heeft op 9 mei 2018 plaatsgevonden. Namens ons zijn de wethouders Van Beurden en Vos toen bij de nieuwe gedeputeerde (de heer D. Straat) op bezoek geweest om opnieuw het Leusdense belang te bepleiten.

Tijdens deze sessie hebben zij hem expliciet gevraagd om de in een eerder stadium door de provincie 'aangeboden' pilot aan te passen. Deze pilot betrof een buslijn die dezelfde route als de voormalige lijn 77. En dat was de vertrouwde rechtstreekse busverbinding tussen het zuidelijk deel van de kern Leusden en het stationsgebied in Amersfoort. Minpunt van deze pilot is dat de provincie niet verder wil gaan dan 1 bus per uur. Omdat deze frequentie veel te laag is om voldoende reizigers te trekken, is namens ons aangedrongen op de instelling van (tenminste) een halfuurdienst. N.B. Tijdens de spitsperiodes reed de voormalige lijn 77 een kwartierdienst.

Dit door ons ingebrachte wijzigingsvoorstel heeft de gedeputeerde om een standpuntbepaling aan het voltallige college van GS voorgelegd. Op 19 juni 2018 hebben wij een brief van GS ontvangen die weinig aan duidelijkheid te wensen overlaat; GS laten ons weten dat zij **niet op ons verzoek willen en zullen ingaan**. GS schrijven dat de lijnvoering van Syntus aan de eisen van het bestek voldoet en in overeenstemming is met het provinciale beleid. Deze antwoordbrief treft u als bijlage aan.

De kernboodschap die wij hierin lezen is dat GS, met verwijzing naar het provinciaal beleid, de deur definitief in het slot heeft gegooid en niet langer met ons wil praten over onze gerechtvaardigde wensen. Voor de korte termijn zien wij geen nieuwe aangrijpingspunten om deze impasse te doorbreken. Alle denkbare argumenten zijn door ons en de Leusdense belangenorganisaties aangedragen maar hebben de provincie niet op andere gedachten kunnen brengen.

Resterende pilot

De enige optie die nog niet definitief door de provincie is afgehamerd is de eveneens door haar voorgestelde pilot voor een servicelijn die, anders dan de hiervoor genoemde pilot, wel in een halfuurdienst kan worden gereden. Daarbij moet u denken aan een taxibus die door de gebieden rijdt waar de reguliere bus is verdwenen. Deze variant 2A is als bijlage bijgevoegd.

Deze bus rijdt alleen binnen de kern Leusden. Deze voorziening is primair bedoeld voor reizigers die de afstand naar een reguliere bushalte (van lijn 17) niet zelfstandig kunnen overbruggen. Variant 2A haalt mensen op uit de nu niet langer bediende woongebieden om ze op de Noorderinslag te laten overstappen op lijn 17 die hen vervolgens naar Amersfoort rijdt. In die zin is deze taxibus dus een vorm van vortransport van en naar de reguliere buslijn 17.

In een eerder stadium heeft de provincie laten weten dat de kosten van zo'n aanvullend vervoersysteem ongeveer € 250.000,- op jaarbasis zullen bedragen. Ervan uitgaande dat ook hiervoor geldt dat de gemeente hiervan de helft voor zijn rekening moet nemen zou dit op een gemeentelijke bijdrage van € 125.000,- uitkomen.

Omdat wij deze servicelijn niet als een volwaardig alternatief beschouwen vinden wij het niet verantwoord uw raad voor te stellen hiervoor een bedrag van € 125.000,- beschikbaar te stellen. Mocht u hier anders over denken dan wachten wij uw reactie af.

Hoe nu verder?

Zoals u in het Coalitieakkoord heeft kunnen lezen blijven wij ons inspannen om de reguliere bussen (op termijn) weer door alle Leusdense wijken te laten rijden. Het voormalige lijnennet (de lijnen 77 en 78) blijft daarbij voor ons leidend.

Om de provincie te laten zien dat wij blijven inzetten op terugkeer van een evenwichtiger oppervlakteontsluiting hebben wij bij de reconstructie van het kruispunt Groene Zoom-Noorderinslag bewust gekozen voor de aanleg van een nieuwe halteplaats in de noordoostelijke oksel van de Groene Zoom (voormalige halteplaats lijn 78). Bovendien was het kostentechnisch veel gunstiger om deze halte nu al in dit project mee te nemen dan de aanleg daarvan na de herinrichting van dit kruispunt.

Evaluatie door provincie

In de brief van 19 juni staat ook dat de provincie de lijnvoering in Leusden in juni 2019 zal evalueren en dat de resultaten daarvan met ons worden gedeeld.

Wij willen de provincie laten weten dat wij het niet meer dan redelijk vinden dat wij bij de voorbereiding van de evaluatie worden betrokken. Op ambtelijk niveau is hier al contact over geweest. Van provinciezijde werd aangevoerd dat deze evaluatie primair bedoeld is om te kunnen beoordelen of Syntus er in geslaagd is om de beoogde reizigersgroei daadwerkelijk te realiseren. Deze evaluatie is dus niet bedoeld om de discussie over herinvoering van het oude lijnennet (of iets dat daar op lijkt) te heropenen.

Waar wij wel op willen aandringen is om ook de betrouwbaarheid van de huidige dienstregeling te evalueren. Nog steeds krijgen wij signalen dat er regelmatig 2 bussen achter elkaar rijden (en dat de 8 bussen per uur lang niet altijd evenredig door de gemeente rijden).

De dienstregeling voor het jaar 2019 is nagenoeg rond. Wij hebben niet de verwachting dat onze inbreng die wij in het voorjaar aan Syntus hebben gemeld tot een substantiële aanpassing van de lijnvoering zal leiden.

Op 11 september 2018 wordt het vervoerplan voor 2019 door GS vastgesteld.

Pas dan weten we wat er met de Leusdense inbreng is gedaan. De resultaten willen wij kort na 11 september met u delen.

Rol ROCOV

Zoals u wellicht weet is het ROCOV (Regionaal Orgaan Consumentenorganisaties Openbaar Vervoer) de enige instantie die formeel een adviesrecht heeft op gebied van openbaar vervoer. Tot onze verbazing blijkt deze organisatie niet van zins om de lijnvoering van Syntus in het Leusdense ter discussie te stellen. Binnenkort willen wij vertegenwoordigers van ROCOV-Utrecht uitnodigen voor een open gedachtewisseling over het functioneren van het openbaar-vervoersysteem in Leusden. Daarbij willen wij ook de Leusdense belangenorganisaties waaronder de SMBL betrekken. Uiteraard zullen wij u tzt informeren over de resultaten van dit overleg.

Resumerend:

- voornamelijk zien wij geen mogelijkheden om de lijnvoering van het openbaar busvervoer voor het jaar 2019 in de door de gemeente Leusden gewenste zin te wijzigen;
- samen met lokale belangenorganisaties willen wij het gesprek aangaan met vertegenwoordigers van ROCOV-Utrecht over het functioneren van het openbaar-vervoersysteem in Leusden;
- wij zullen uw raad niet voorstellen om € 125.000,- beschikbaar te stellen voor de eerder door de provincie aangeboden pilot voor een servicelijn (variant 2A);
- wij blijven alle (inspraak)mogelijkheden gebruiken om de lijnvoering van het openbaar busvervoer van en naar Leusden in de door u gewenste richting aan te passen;
- wij gaan de provincie vragen bij de evaluatie van het ov-systeem in Leusden niet alleen te kijken naar het aspect reizigersgroei maar ook aandacht te schenken aan betrouwbaarheid van de dienstregeling en
- wij zullen u over de resultaten van de hiervoor genoemde punten informeren.